

h. 199, 205

Szerkesztési iroda:
Nagybcskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybcske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonalkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre --- 24 K
Félévre --- 12 K
Negyedévre --- 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybcskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 197. szám.

Kedd, szeptember 1.

A diadal felé. A németek Páris kapujánál.

A nagy döntés.

Budapest, szept. 1. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin aug. 31. A Wolff-ügynökség jelenti: A nagy vezérkar a következőket közli: A nagy győzelmekben, amelyekben az orosz hadsereg kelet Poroszországban Tannenbergnél, Hohensteinnél és Ortelsburgnál visszavetített, hozzávetőleges számítás szerint harmincezernél több orosz, közte több magasrangú tiszt esett hadifogságba.

Budapest, szept. 1. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Bécs, augusztus 31. A „Sonn- und Montagzeitung”, a hadisajtószálláson levő tudósítójától vasárnap a következő három táviratot kapta:

Délelőtt 9 óra 50 perckor az északkeleti harctéren dúló döntő csata tervszerűen folyik. A hangulat optimisztikus, mert a várható események üdvösen elő vannak készítve. Hadseregünk reményei és számításai teljesen kielégítőnek tűnnek fel. A balszárny sikerei sokat használnak az általános tervnek és biztosítják annak keresztülvitelét.

Délelőtt 10 óra 30 perckor az óriási csata Galic'ia északkeleti vidékén tovább folyik, az általános helyzet változatlan.

Este 9 órakor a monumentális csata tovább folyik. A balszárny állandóan előnyomulásban van Cholm fontos csomópont felé,

Budapest, szept. 1. A „Torontál” eredeti távirata. Bécsből sürgönyzik: Mint a Reichspost haditudósítója jelenti, az oroszországi Kielski kormányzóság teljesen hatalmunkban van.

Budapest, szept. 1. A „Torontál” eredeti távirata. A Budapesti Tudósító jelenti: A nagy csata még napokig tarthat, mert mindkét részről hatalmas tömegek állanak egymással szemben. Balszárnyunk állandóan előnyomulóban van.

Budapest, szept. 1. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Bécs, augusztus 31. A Fremdenblatt jelenti: **A nagy csatának ma van a hatodik napja. Csapataink csodálatraméltó kitartással harcolnak. A harcvonalból hírek érkeznek a mi javunkra. A visszatérő sebesültek csodákat mesélnek katonáink hősiességéről. A főhadiszálláson jó a hangulat.**

A Neue Freie Presse jelenti: Ma éjjel kedvező hírek érkeztek az általános helyzetről. A harc tart és további lefolyása elé bizalommal tekinthetünk.

Budapest, szept. 1. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) A kraszniki győzelmet tárgyalva, a bécsi lapok haditudósításai megállapítják, hogy az osztrák-magyar hadsereg győzelmének jelentősége abban áll, hogy ama vereség folytán, amelyet Lublin körül összegyűlt orosz erők szenvedtek, az orosz főerők jobbszárnya aligha lesz képes beleavatkozni az események további folyásába. Az osztrák-magyar csapatoknak a kraszniki győzelmet követő sikerei teljessé teszik ezt az eredményt.

A haditudósítások egyhangulag kiemelik az osztrák-magyar tisztek rendkívüli szívósságát és támadó szellemét, ami figyelemreméltó menetelés után az orosz haderőket menekülésszerű visszavonulásra kényszerítette.

Egy Belcezből ideérkezett honvédhuzártiszt lelkesedéssel beszél huszárjairól és kijelenti, hogy úgy harcolnak mintha ördögök volnának, úgy támadnak, hogy ki se vonják kardjukat és az orosz lovasokat elevenen akarják összefogdosni. A kozákok kitérnek a gyalogság elől és nem várják le a lovas altakat, tüzeink briliánsan lönek, a hadsereg szelleme kitünő.

Budapest, szeptember 1. A „A Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, aug. 31. A Lokalanzeiger haditudósítója a keleti hadiszállásról jelenti tegnapi kelettel, hogy a német haderő, amely a porosz-orosz határon az oroszokat bekerítette, öt hadtest ellen harcolt. Tekintettel az erdős, tavas roppantul váltakozó vidékre összefüggő csapatsorról szó sem lehetett. Előfordult, hogy az orosz csapat egyes részei derékszőgben állva harcoltak a németekkel. Jobb szárnyunk Soldau és Gilgenburg között, centrumunk, amely főleg honvéd csapatokból állott Hohensteinnél, balszárnyunk Allenstein, Wartenburg és Bischoffburg között állott. Centrumunk az oroszok kétségbeesett

áltörési kísérleteit nehéz tűzérsséggel győzelmesen visszaverte. Jobb szárnyunk azután Neudenburg, balszárnyunk Dassenheimon át előnyomult. Ezek a hadműveletek az orosz ellenfél tökéletes bekerítéséhez vezettek. Az oroszok öt hadtestükkel és három hadosztályukkal jelentékeny tulsulyban voltak a német erőkkel szemben. A Hohensteinől nyugatra elterülő magaslaton háromezer orosz foglyot láttam elvonulni, a fickók egy része bambának, levertnek látszott, voltak azonban köztük fegyházi alakok is, akikről a borzasztó barbárságukat, amelyekről a menekültek beszélnek, bátran föl lehet tétélezni.

Budapest, augusztus 31. A „Torontál“ eredeti távirata. A hadisajtószállásról jelentik: Az északi harcshíntéren csapataink továbbra is kemény harcban állanak a Lublin, Krasznosztaw és Gribieszow vonaltól délre a döntés a legközelebbi időre várható. A balkánon a tegnap ismertett helyzetben változás nem állott be.

Varsó felé.

Budapest, szept. 1. A „Torontál“ eredeti távirata. Mint a Budapesti Tudositó Bécsből jelenti, a német csapatok közelednek Varsó felé.

Budapest, szept. 1. A „Torontál“ eredeti távirata. Mint a Budapesti Tudositónak Bécsből sürgönyzik, északon az oroszok ellenállása kezd megtörni.

Budapest, szept. 1. A „Torontál“ eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, a németek megszállották Belchent s ágyúzzák a Giromagny erődöt.

A németek bombát dobtak Párisra.

Páris kapui előtt.

Budapest, szept. 1. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Páris, aug. 31. Érkezett Rómán keresztül: Délután 1 óra 20 perckor mintegy kétezer méter magasságból egy német katonai léghajó szállt el Páris felett és a Saint 1. Marcy katonai kórház közelében egy bombát dobott le. Két asszony súlyosan megsebesült. A léghajóból egy német lóbogót is ledobtak egy hadnagy levelével együtt, amelyben ez állott:

A német hadsereg Páris kapui előtt van, nem marad más hátra mint adjátok meg magatokat.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Budapest, szept. 1. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) A miniszterelnök a mai napon a következő nyilatkozatot publikáltatja:

Minden férfiasan gondolkozó magyar embert méltó bosszúsággal tölthet el, hogy bizonyos itteni körökben nagyképű fontossággal terjesztenek a jólétesültség hamis mezében tetszelgő urak hamis híreket. Vigasztalásul szolgálhat a következő észlelet: A Berliner Tageblatt augusztus 31-iki száma azt mondja: „Természetesen nincs hiány kósza hírekben. Ujabb beigazolást nyert Bismark módása, hogy sehosem hazudnak annyit, mint háboruban, vadászaton és választá-nál. Persze sokkal szivesebben hiszik el a rosszat, mint a jót“.

Megnyugvással konstatáljuk tehát, hogy ez a csunya betegség nem magyar specialitás. — Budapest, 1914 augusztus 31. Tisza István.

Királyi kegyelem a bünösöknek.

Budapest, aug. 31. A „Torontál“ eredeti távirata. Hivatalos közlés. A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Abból az alkalomból, hogy ő császári és apostoli királyi felsége f. évi aug. 24-én kelt legfelsőbb elhatározásával azoknak a hat hónapot meg nem haladó szabadságvesztés büntetésre ítélt egyéneknek, akiknek büntetésük végrehajtása a mozgósítási hirdetmény folytán a közös haderőnél, a honvédeknél vagy a népfőkelőknél teljesítendő tényleges szolgálatauk miatt elhalasztott vagy felbeszakított, büntetését, illetve a büntetés hátralevő részét kegyelemből elengedni szándékszik, ha ezek a katonai kötelezettségüket hiven teljesítették, a magyar királyi igazságügyminiszterium folyó év augusztus hó 30-án 46361/1914. m. VII. sz. alatt rendeletet intézett az ország valamennyi főügyészeihez.

A rendelet felhatalmazza a királyi ügyészségek vezetőit, hogy a katonai szolgálatra kötelezett és hat hónapot meg nem haladó szabadságvesztés büntetésre ítélt egyének büntetése végrehajtásának elhalasztása vagy felbeszakítása tárgyában saját hatáskörükben intézkedjenek. A rendelet részletes utasításokat ad a királyi ügyészségek vezetőinek a szükséges ellenőrző kimutatások készítésére nézve.

A királynak ez a kimagasló kegyelmi ténye a legszélesebb körben csak lelkes meleg méltánylásra találhat és bizonyos, hogy a bünösök, akiknek a királyi kegyelem lehetőséget ad arra, hogy hazájukat szolgálhassák, örömmel fogják megragadni az alkalmat, hogy a csatatéren a legszentebb áldozattal leróhassák hálájukat a kegyelemért és büneiket expiálendő, odaadó lelkesedéssel küzdenek a haza boldogulásáért s a dicsőséges győzelemért.

Egyéb események.

Olaszország erélyes tiltakozása Anglia ellen.

Budapest, szept. 1. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Bécs, aug. 31. A „Lombardia” és „Unione” jelentik, hogy az olasz kormány Angliában igen erélyesen tiltakozott Angliának Egyiptomban fogantatott katonai intézkedése ellen. Olaszország állítólag azt jelentette, ki, hogy semlegességénél fogva joga van mint eddig, ezentúl is kereskedelmi és hadihajóinak egyaránt szabad utat és tartózkodást követelni az egyiptomi kikötőkben és vizekben. Az „Unione” szerint Olaszország Londonban fenyegető élel kijelentette, hogy nem szívesen ugyan, de

kénytelen volna intézkedéseket tenni abban az esetben, ha Egyiptom angol gyarmattá proklamálnék.

A szerb pártok föloszlatták magukat.

Budapest, szept. 1. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Ujvidék, aug. 31. A szerb néppárt, a szerb radikális párt és a szerb liberális párt vezetői együttesen levelet intéztek Matkovic Béla főispánhoz, amelyben kijelentvén, hogy a pártok főleg az egyházi autonómia kérdésében különböző elvek körül tömörültek összeségét jelentették, kinyilatkoztatták, hogy ezen

pártok nem bírnak nemzetiségi politikai jelleggel és hogy a politikai pártoskodásnak még halvány látszatát is elkerülik ünnepélyesen kijelentik, hogy a nevezett pártokat ezennel felosztadják és eddigi működésüket megszüntetik, azért mert most amidőn minden hazafiasan érző lojalis polgárnak egyesülnie kell a mindnyájukkal szemben álló ellenség legyőzésére, ők az elők között akarnak lenni, akik a politizálás teljes felhagyásával polgártársakkal vállalva, szívük egész mélyével szolgálni kívánják magyar hazájukat. A levelet aláírták többek között a szerb néppárt részéről Obradovits György, a radikális párt részéről Tomics Jása és a liberális párt részéről Polit Mihály.

HIREK.

Torontálvármegye rendkívüli közgyűlése.

A főispán a helyzetről. — Az alispán jelentése. — Huszezer korona a hadijótkonyságra.

Nagybecskerek, szept. 1.

Torontálvármegye törvényhatósága, mint már röviden jeleztük, tegnap délután rendkívüli közgyűlést tartott, hogy az időközben összegyűlt ügyeket elintézzék.

A közgyűlésen dr. Dellimanics Lajos főispán elnöki megnyitójában emlékedett hangú beszédben ecsetelte a háborús helyzetet s annak gyönyörű főemelő részleteit és lelkesítő eseményeit.

Ugyancsak kiemelkedő pontja volt a közgyűlésnek Jankó Ágoston alispán jelentése a vármegye állapotairól a háboru megindulása óta s ez a jelentés, amely érdekes okmánya is lesz a mai világhistóriai eseményeknek, még inkább lelkesíthet és megnyugtathat mindenkit.

A közgyűlés úgy a főispán mint az alispán jelentését egyhangú viharos tetszéssel fogadta s egyben az alispán előterjesztésére huszezer koronát szavazott meg a törvényhatóság a hadijótkonyság céljaira.

A közgyűlésről szóló részletes tudósításunk a következő:

A főispán a helyzetről.

Pontban fél 10 órakor nyitotta meg dr. Dellimanics Lajos főispán mint elnök a közgyűlést a következő beszéddel:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A vármegye alispánja hozzám előterjesztést tett az időközben felgyülemlett ügyek elintézésére végett rendkívüli megyei közgyűlés összehívása iránt.

Torontálvármegye és a megye közönsége az első, aki ezekben a mostani mozgalmas napokban ülést tart. Ez alkalommal kötelességem megemlékezni arról a körülményről amit egyebekben az alispáni jelentés is főleg tárgyal, hogy megyénkben a mozgósítás a legnagyobb rendben ment végbe és egyben tudomásukra hozni, hogy a kormányzatomra bízott vármegye területén minden nyugodt és csendes s hogy az egyes

esetekben előfordult izgatások és más törvényellenes cselekedetek azonnal orvosoltattak, megtoroltattak.

Ellenségeinket hős és vitéz hadseregünk mind jobban szorítja, a nép a hadsereggel teljesen egygyé forrott. Most látjuk csak az általános védkötelezettség áldásos gyümölcseit, ha megfigyeljük lovasságunk bravuros tetteit, gyalogságunk halálmegvető bátorságát, tűzértségünk nagyszerű képességeit.

Egyforma lelkesedéssel küzd a magyar, a német, a szerb, a horvát, a cseh, egyszerre eltűntek a nemzeti-ségi kérdés veszedelmeit rejtő keretei, mindenki sietett a hazát védelmezni, segíteni a bajon, enyhíteni a nyomort. Ily körülmények közt azt hiszem, hogy igaz ügyünknek elbukni nem szabad.

Meg kell még emlékezni arról, hogy a vármegye tisztviselői a községi előjáróságok, a lakosság ezekben a nehéz napokban jóval többet tettek, dolgoztak, mint amit rendes időben a hivatalos kötelesség parancsol és ezért azt hiszem a vármegye közönsége nevében ehelyen mindnyájuknak igaz köszönetet nyilváníthatok. Amennyiben ehhez a javaslatomhoz hozzájárulnak, akkor azt határozatilag kimondom.

A főispán beszédét a közgyűlés lelkes tapsal kísérte s a bennfoglalt indítványt egyhangulag magáévá tette.

Ezután a főispán meleg hangon elparentálta a vármegye elhunyt kiváló tisztviselőjét Szilágyi Albert tb. megyei főjegyzőt, továbbá a napokban elhunyt Horváth Károly nyugalmazott nagytőszegi jegyzőt s indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi részvétét fejezi ki elhunytuk fölött s a részvétet az elhunytak özvegyeinek tolmácsolja.

A király köszönete.

Dr. Vinczehid Erő megyei főjegyző bemutatja a király köszönetét, a vármegye fölliratáért, amelyben egyrészt örömet fejezte ki a király fölgyógyulása fölött, másrészt részvétét tolmácsolta a trónörökös és nejének haláláért.

A királyi köszönetet hódolattal tudomásul vettek.

Bemutatta továbbá a miniszterelnök leiratát dr. Dellimanics Lajos kormánybiztosi kin vezetéséről.

Most dr. Vinczehid Erő m. főjegyző ismertette

Jankó Ágoston alispán jelentését,

amelyet lapunk holnapi számában közlünk s amelyet a közgyűlés szintén lelkes tetszéssel vett tudomásul.

Ugyancsak Jankó Ágoston alispán

előterjesztésére ezután a közgyűlés megszavazott

huszezer koronát a hadijótkonyság céljaira,

és pedig tizezer koronát a helyi segélyezési akció támogatására, ötötezer koronát pedig a Vörös-Kereszt-egyletnek és a hadbavonultak országos segélyezése javára.

Ezután vita nélkül elintézték a közgyűlési ügyeket, amelyek mind kisebb jelentőségűek voltak.

— **Beírások a zárdaiskolába.** A Miasszonyunkról nevezett Iskolánővérek vezetése alatt álló tan- és nevelőintézetben az 1914—15. tanévre szóló beírások szeptember hó 1., 2., 3., 4-én lesznek és pedig d. e. 8—12-ig, d. u. 3—5 óráig. Szeptember 5-én ünnepélyes „Veni Sancte”, mely után megkezdődnek az iskolai előadások.

— **A városi zeneiskola megnyitása.** A városi zeneiskola szeptemberben megnyílik. A beírások szeptember hó 1., 2. és 3. napjain lesznek d. e. 9—12 óráig és d. u. 3—5-ig az intézet irodájában (Ferencz József-tér, 4. sz. I. em.)

— **A hálósobák réme,** a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a „Löcherer Cimexin” történtek próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer. Kapható: Kollarich- és Czika-jó-gyógyszertárakban és a készítőnél „Löcherer Gyula” gyógyszer-tárában Bártfán.

„TOMATIN“

a legjobb növénytetűirtó szer!
Tíz év óta használatban.

A növényt nem támadja meg.
Rögtön és gyökeresen pusztít.

Egy nagy üveg (1 liter) ára 3 60 K,
egy kis üveg (1/2 liter) ára 2— K,
egy próbáüveg (1/4 liter) ára 1 20 K.

Megrendelhető utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldésével a készítőnél

Georg Drescher Leipzig,
Frankfurterstrasse 2 1.

Viszontelárusítók kerestetnek. — Bővebb felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal. Nagyobb megrendelésnél árengedmény.

Beiratások

a Messinger Karolin-féle leánynevelőintézetben.

A Messinger Karolin-féle leánynevelőintézet elemi, polgári iskola és kereskedelmi továbbképző tanfolyamába a beiratások az 1914/15. iskolai évre szeptember hó 1., 2., 3. és 4-én délelőtt és délután eszközöltetnek.

Ugyanezen napokon tartatnak a pót- és javítóvizsgálatok is. Jelenkezni lehet egyuttal gimnáziumi és svéd torna tanfolyamra.

Szeptember 7-ikén, hétfőn lesz a „Veni Sancte” és az előadások megkezdése.

891-x.9

Igazgatóság.

Hirdetmény.

Jegyzői teendőiben jártas egyén, aki a német nyelvet is tökéletesen bírja, napi 4 korona díjazás mellett állandó alkalmazást nyerhet nálam.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Aki ezen állást elfoglalni hajlandó, úgy az, az alulírottak okmányait azonnal küldje el.

Tóba, 1914. évi augusztus hó 26

Boróczy Ede,

körjegyző.

905-32

Eladó

Nagybecskereken Amerika-városrészben, az Arany János-utca 20 szám alatti **sarok háztelek** 1600 koronáért.

Egy olyan egyéneknek, aki honvédhadnagy és az őrségi gyűgyakorlatokra bevonul, egy **tiszti felszerelés jutányos árban eladó** 852 6.6

KÖCSIS SÁNDOR férfiszabó mesternél Nagybecskerek, Gimnázium utca 1. sz. a., a Club kávéházzal szemben

Torontáli iparművész

jutányosan készít művészi díszoklevelet, ilusztrációt, könyvdiszket, plakátokat, levélfejeket, címkéket, reklámcédulákat és bármilyen iparművészeti tervezést.

Megrendelések a „Torontál” kiadóhivatalába intézendők. 425-x.92

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala.

Garçon lakás

mely két elkülönített butorozott szobából áll

kiadó

Deák Ferencz utca 7. szám alatt. 894-x.9

Rei rassistig stich hvarige

Jagdhunde

— 6 Wochen alt —

= sind zu verkaufen. =

Teichverwalter Friedenlieb Écska, Hunka.

Népirodai hirdetések.

Foglalkozást keresnek:

asztalos, ács, kőműves, raktárnok, irnok, munkafelügyelő, kérekgyártó, szobafestő, iroda és bolti szolgál

Felvilágosítás kapható a Népirodában

naponta 10 — 1/21-ig — : : : : : 10 — 1/21-ig naponta.

1170—914. szám.

Hirdetmény.

Orlód község tulajdonát képező, Csenta község közelében levő mint egy 930 hold I-eső minőségű szántóföld és pedig 460 hold buzavetés, a többi kukoricavetés alá, egy évre bérbe fog adatni.

Az árverés f. évi szeptember hó 7-én d. e. 9 órakor a helyszínén veszi kezdetét.

Az árverés 2 holdas parcellákban fog megtartatni

A buzavetés alá eső föld azonnal fizetendő, a kukoricavetés alá eső föld után holdanként 20 korona azonnal, a többlet 1915. évi március hó 1-én Orlód község pénztárába befizetendő. Ugy a buza, mint a kukorica alá eső föld holdanként 30 koronán alul nem fog bérbe adatni.

A többi feltételek Orlód községben, alulírott irodájában megtekinthetők.

Kelt Orlódon, 1914. évi augusztus hó 26-án.

906-32

Poppovits György, főjegyző.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál”

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legrégebb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében.